

ORTADOĞU KİTAPLIĞI

NESNELERİN GİZLİ IŐIĐI

MAI AL-NAKIB

ÇEVİREN: ANIL CEREN ALTUNKANAT

livefa
yayınevi

Mai Al-Nakib, 1970 yılında Kuveyt'te doğdu. ABD'deki Brown Üniversitesi'nde İngiliz Edebiyatı dalında doktora yaptı, Kuveyt Üniversitesi'nde sömürgecilik sonrası dönem ve karşılaştırmalı edebiyat dersleri vermektedir. *Nesnelerin Gizli İşığı* ilk öykü kitabıdır, 2014'te Edinburgh Uluslararası Kitap Festivali'nde İlk Kitap Ödülü'nü kazanmıştır. Kuveyt'te yaşayan yazar ilk romanını yazmaktadır.

Anıl Ceren Altunkanat, İstanbul'da doğan Anıl Ceren Altunkanat, öğrenim hayatının çoğunu İstanbul'da, bir kısmını ise Edirne ve Ankara'da geçirdi. İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü mezunu olan Altunkanat aynı bölümde yüksek lisansını tamamlarken yayıncılığa adım attı, bir daha elini ayağını kur-taramadı. Yayın koordinatörlüğünden redaksiyona dek işin mutfağında çeşitli görevler üstlendi. İlk kitap çevirisini 2007'de yapan Altunkanat'ın yüzü aşkın çevirisi bulunuyor. 2020 yılında İstanbul'dan Gelibolu'ya göç eden Altunkanat hâlâ Gelibolu'da, eşi, dört kedisi ve köpeğiyle yaşıyor. Okumaktan, yazmaktan, gezmekten ama en çok doğadan ve hayvanların varlığından keyif alıyor.

Ortadoğu Kitaplığı Dizisi

Takdim

Ortadoğu coğrafyası, bilhassa 2010 sonrası dönemi derinden etkileyen Arap Baharı süreci ve gittikçe artan g olgusuyla birlikte Türkiyede kamuoyunun gündeminde hızla üst sıralara tırmandı. Her ne kadar böylesi bir konumlanmayı pek olumlu çağrışımlarla ifade edemeyeceksek de bu sürecin bir ölçüde karşılıklı kültürel etki-leşim getirdiği de bir vakıa olarak önümüzde duruyor.

Türkiyede son yıllarda akademik ve entelektüel düzlemde de Ortadoğu coğrafyasına yakın bir ilgi ve akademik merakın artmakta olduğu gözleniyor. Başta İnan, Suriye, Filistin, Irak, Körfez lkeleri olmak üzere, çeşitli toplumların siyasi, askeri, ekonomik ve kültürel hususiyetlerinin artan oranda araştırma ve saha çalışması rneği olarak karşımıza çıktığını görüyoruz.

Buna paralel olarak, bazı popüler ve çok-satan yazarlar üzerinden, bu toplumların kültürleriyle de –sınırlı ölçekte de olsa- Türk okuyucusunun tanışmakta olduğunu söyleyebiliriz. Bu ilgi canlanmasıyla birlikte Halil Cibran, Mahmud Dervif, Frğ Ferruhzad, Nizar Kabbani, Adonis, Sohrab Sepehri gibi şairlerin yanısıra Necib Mahfuz, Cude es-Sahhr, Amin Maalouf, Tevfik el-Hakim, Necib el-Kiyani gibi edebiyatçıların öykü ve romanları da tercüme edilmek okuyucuya sunuldu.

Bununla birlikte, günümüzde birkaç milyonla ifade edilen Arap sığınmacı ve yine milyonlarca Arap turiste evsahipliği yapan 85 milyonluk bir ülkenin kültürel hayatında, asırlardır iç içe yaşanan bu coğrafya halklarının yeterince tanındığı ve kendini ifade edebildiğini söylemek mümkün değil.

Bölge dillerinden yapılan çevirilerde ise özellikle belirli ülkeler ve toplumlara odaklanıldığı; Yemen, Bahreyn, Umman, Sudan, Kuveyt, Suudi Arabistan gibi toplumlara ve örneğin Dürziler, Nusayriler, Ezidiler, Bedeviler, Vahhabiler, Berberiler vb topluluklara büyük oranda hiç değinilmediği, bunların çeviri yelpazesinde arka sıralarda kaldıkları veya hiç temsil edilmedikleri açık bir şekilde ortaya çıkıyor.

Bu eksik ve yetersizliklerin giderilmesi düşüncesi ve entelektüel sorumluluk duygusuyla, Livera Yayınları bünyesinde bir *Ortadoğu Kitaplığı* oluşturmayı ve Afganistan'dan Fa'sa kadar uzanan bu geniş bölgenin, bu "yakın coğrafyalar"ın kültürel zenginliklerinin temsil edildiği bir seçki oluşturmayı hedefledik. Edebi eserlerin ön planda olacağı bu dizide, zaman zaman kültürel eserleri, biyografi ve çeşitli nehir söyleşileri ve toplumsal değişim/dönüşüm olgularına eğilen çeşitli eserleri de okuyucuya ulaştırmayı hedefliyoruz.

Bu kitap serisi, Ortadoğu'nun zengin kültürünü, tarihini ve karakteristik özelliklerini aydınlatmayı hedefleyen, akademik ve entelektüel bir merakla girilen ancak edebi zevki önceleyen bir girişim. *Ortadoğu Kitaplığı* adını taşıyan bu zengin seçki, bölgenin edebi mirasını ele alarak, okuyuculara geniş bir perspektif sunmayı amaçlıyor.

Her bir kitapla, bölgenin farklı halklarının tarihini, kültür ve sosyolojisini mercek altına alarak, kültürel dokularının çözümlenmesini ve tarihsel bağlam içinde değerlendirilmesinin sağlanmasını hedefliyoruz. Arap, Türk, Kürt, Fars, Yahudi ve diğer Ortadoğu topluluklarının edebi üretimleri, dilin evrimi, mitolojik unsurlar ve top-

lumsal değişim süreçleri üzerine odaklanan eserler de bu seride okuyucuyla buluşacak.

Bu serideki kitaplar, temelde akademik bir titizlikle seçilmiş öykü ve romanlardan oluşuyor. Her bir eser aynı zamanda, bölgenin sosyal, politik ve kültürel yapısını anlamak adına önemli birer araştırma kaynağı niteliğinde. Eserler, yerel halkların kendi sesleriyle anlattığı hikâyeleri içerirken, aynı zamanda ortak temalar ve kültürler-arası etkileşim ve evrensel değerler aracılığıyla küresel bir okuyucu kitesine de hitap ediyor.

Ortadoğu Kitaplığı serisiyle, disiplinlerarası bir bakış açısı sunarak edebiyat, kültür, tarih ve dilbilim alanlarında çalışan akademisyenlere, öğrencilere, araştırmacılara ve elbette genel okuyucu kitesine kapsamlı bir kaynak sağlamayı amaçlıyoruz. Bu kitap serisi, bölgesel çeşitliliği vurgulayarak, edebi ve kültürel bağlamda da derinlemesine bir inceleme sahası sunuyor.

Seri editörü olarak içinde yer alacağım bu değerli projeye, İngilizce ve Farsçadan çeşitli çevirilerimle ben de aktif olarak katkı sunmaya gayret edeceğim. Bu seride Arapça, Farsça, İbrance, Kürtçe gibi bölge dillerinden ve bölgeye dair İngilizce, Fransızca, Almanca dillerinden doğrudan çevirilerle okuyucunun karşısına çıkmayı hedefliyoruz. İlk eserleri 2024 yılında sunmayı planladığımız bu serinin, imkânlar ölçüsünde yıllara uzanan uzun soluklu bir çalışma olmasını ve bu alandaki başka çalışmalara da ilham kaynağı olmasını hedefliyoruz.

Bu duygu ve düşüncelerle Türk okuyucusuna sunmaktan gurur duyduğumuz bu önemli projenin, kamuoyunun ve entelektüel çevrelerin dikkatini çekeceğini düşünüyoruz. Seride yer almasında fayda gördüğünüz esere dair önerilerinizi [bölgeye dair roman ve öykü derlemesi, biyografi, nehir söyleşi ve kültür kitapları] bizimle paylaşmanızdan memnuniyet duyacağımızı ve imkânlar öl-

çüsünde bu seriye dâhil etmek için gayret edeceğimizi de belirtmek isterim.

Mehmet Akif Koç
Ortadoğu araştırmacısı ve çevirmen / editör
Balgat, Mart 2024

İÇİNDEKİLER

Kısa Hikâye I	17
Çin Elması	19
Kısa Hikâye II	37
Yankı İkizleri	39
Kısa Hikâye III	60
Günlük	62
Kısa Hikâye IV	78
Bombalarla Oyun	80
Kısa Hikâye V	96
Ayı	98
Kısa Hikâye VI	110
Filli Pul	112
Kısa Hikâye VII	129
Hasır Şapka	131
Kısa Hikâye VIII	147
Kar Dosyaları	149
Kısa Hikâye IX	166
Amerika'nın Kutusu	168
Kısa Hikâye X	184
Nesnelerin Gizli Işığ1	186

*Anne ve babam,
Nazha Boodia ve Basil Al-Nakib için*

“Zihin kendine eziyet etmek, alışkanlıkla giriştiği işlemin yönünü tersine çevirmek, bütün kategorilerini sürekli değiştirmek, dahası yenilemek zorundadır. Ancak bu yolla akıcı kavramlara erişebilir, gerçekliği bütün kıvrımlarıyla takip etme ve kendini şeylerin iç yaşantısının her devinimine uyarlama becerisi kazanır.”

Henri Bergson, *Metafizikçe Giriş*

“Geçmiş, mekânın dışında bir yerde, aklın erişiminin ötesinde, hiç şüphelenmediğimiz bir nesnede (nesnenin bize vereceği histe) saklıdır. Ölmeden önce bu nesneye rastlayıp rastlamayacağımız ise tamamen şansa kalmıştır.”

Marcel Proust, *Kayıp Zamanın İzinde, Swann'ların Tarafı*

I

Göz açıp kapayana kadar bitiyor. Ama bitene dek kapsayıcı, bir ömür sürecek gibi. Bir kum kaynağı ya da bir kutudaki hava kabarcığı. Cam kapağın altında kusursuz. Sıradan bir gün ile diğeri arasına sıkışmış bir okul gösterisi; bir tiyatro oyunu, bir grubun veya koronun sahne aldığı konser. Gece, orada olmamız gerektiğini hissederken okul bahçesinde yürümek, hayır, salınmak erken ve kolay unutulmayan, kendinden emin bir sahiplik deneyimi. Anne babalar sonra, bizim ardımızdan geliyor ama onlar çekingen ve minicik adımlarla, tuhaf bir gönülsüzlük içinde âdeta tahta bacaklarla ilerliyor. Her ne yapacaksak bizimle daha başından gururlanmalarına karşın, aslında orada olmak istemiyorlar. Ne yaptığımız çok önemli değil; klarnet ya da saksafon, bir şarkı ya da drama. Gerçekten önemli olan, o gece okulumuzun ortaya koyduğu dayanılmaz üstünlük; hava kabarcığının simsiyah beton duvara vuran seksi gölgesi; sessiz köşeler, gün boyu gözle görülmeyen, şimdi derinleşmiş davetkâr cepler. Bahçe kapısından geçip gitmemiz gereken odaya ilerlerken bir şey duyduğumuzu sanıyoruz, pelvisi gıdıklayan beklenmedik, kısık bir ses, belki sızlanan biri. Arkaya, sola, sağa bakıyoruz, bir şey yok. Ama patlayarak daha büyük bir şeye dönüşmeye hazır kıkırtıları duyabiliyo-

ruz. Birinin hızla çarpan kalbine gömülmüş gibi, etrafımızdaki havanın güm güm attığını hissediyoruz. Yaramazlık gibi geliyor.

Karanlık, hava aralık ayında soğuk ve Çin elması gibi kütür kütür. Bu gece büyük bir şey olmuyor ancak elektrik dört bir yanımızda titreşiyor, elışı kâğıdından yapılmış dekorlar gibi, gölgelere yapışmış şekiller var. Grup çalışıyor, sonra abartılı bir performansla *Kurbağa Prens* ya da *Oklahoma* sahneleniyor. Baştan çıkmanın geri plandaki gürültüsü kâğıt fenerler ya da patlamış mısır gibi her tarafta, oracıkta asılı, alınmayı bekliyor. Gençliğin cehaleti, yeterince almıyoruz ve şimdi, dünyadaki köşemizde hâlimize bak, paramparça.

Bir zamanlar hâlâ yaramazlık yapabiliydik, kristal düşler misali, güvendedik.